

BUILDING FUTURE- PROOF APPLIANCES

БИЗНЕС-РЕЖА

Лойиҳа номи:

«Совутгичлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш»

Ижро ҳудуди:

Эркин иқтисодий зона “Навоий”
(Аризачи — “Навоий” ЭИЗ дирекцияси)

Бизнес-режа тузувчиси:

“Ўзбекэкспертиза” акциядорлик жамияти
(Лойиҳа офислари жамоаси)

Тайёрланган жойи:

Тошкент – 2025 йил май

ИНВЕСТИТОРЛАРГА МУРОЖААТ

Ҳурматли инвесторлар!

Мазкур лойиҳа — экспортга йўналтирилган ва юқори технологик маиший техника, хусусан, музлатгичлар ишлаб чиқаришни ташкил этишни назарда тутди. Лойиҳа Ўзбекистон Республикасида амалга ошириладиган **импорт ўрнини босиш сиёсати**, саноатни ривожлантириш ва ЭИЗ “Navoi” имкониятларидан самарали фойдаланиш мақсадларига тўлиқ мос келади.

ЭИЗ “Navoi”даги жойлашув солиқ ва божхона имтиёзларидан фойдаланиш, замонавий инфраструктура ҳамда экспорт логистикасидан самарали фойдаланиш имконини беради. Лойиҳа доирасида 90 тадан зиёд доимий иш ўринлари яратилиши, ишлаб чиқариш замирининг қисман локализация қилиниши ва йилига 100 000 дона музлатгич ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Бу эса лойиҳанинг 3–4 йил ичида тўлиқ ўзини оқлашини таъминлайди.

Лойиҳада қисмларга бўлинган (SKD) йиғув модели ва босқичма-босқич локализация асосий устувор йўналиш сифатида белгиланган. Бу — ишлаб чиқаришни тез фаолиятга киритиш, харажатларни минималлаштириш ва экспорт салоҳиятини кенгайтириш имконини беради.

Жорий тармоқ таҳлилларига кўра, Ўзбекистонда ҳар йили камида **450 000 дона музлатгич**га талаб мавжуд. Шунингдек, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Афғонистон каби Марказий Осиё давлатларидаги ўсиб бораётган эҳтиёжлар экспортни кенгайтириш учун муҳим бозор ҳисобланади.

Алоҳида таъкидлаш жоизки, мазкур лойиҳа доирасида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар экспорт учун **ST-1 шаклидаги товар келиб чиқиш сертификати** билан расмийлаштирилиши мумкин (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 13 декабрдаги **994-сон** қарорига мувофиқ, мазкур сертификатлар АЖ “Ўзбекэкспертиза” томонидан расмийлаштирилади). Бу ЕОИИ ва МДХ бозорларига **божхона божсиз экспортни** таъминлайди, яъни маҳсулотнинг рақобатбардошлиги сезиларли даражада ошади.

Ишлаб чиқариш иккита сменали режимга мўлжалланган бўлиб, бу йилига 100 000 донагача маҳсулот ишлаб чиқариш имконини беради. Бундай ҳажм — масштаб эффектини таъминлаш ва доимий харажатларни самарали тақсимлашнинг асосий омили ҳисобланади.

ЭИЗ “Navoi” томонидан тақдим этиладиган **солиқ ва божхона имтиёзлари, локализация қилинган компонентлар ва меҳнат харажатларининг мақбул даражаси** орқали лойиҳа юқори **маржиналликни** намоён этади ва 3–4 йил ичида инвестицияларни тўлиқ қайтаришни таъминлайди.

1. ЛОЙИҲА ТЎҒРИСИДА ҚИСҚАЧА МАЪЛУМОТ (РЕЗЮМЕ)

Категория	Тафсилотлар
Лойиҳа номи	“Navoi” ЭИЗ ҳудудида музлатгичлар ишлаб чиқариш
Ҳадафли ҳудуд	“Navoi” эркин иқтисодий зонаси (ЭИЗ), Ўзбекистон Республикаси
ЭИЗ ихтисослашуви	Маиший техника ва саноат электроникаси

Категория	Тафсилотлар
Мулкчилик шакли	Хусусий корхона (100% хусусий инвестициялар)
Жами инвестиция ҳажми	7,2 млн АҚШ доллари
Ишлаб чиқариш қуввати	Йилига 100 000 дона музлатгичгача
Лойиҳа асосий мақсади	Импорт ўрнини босиш ва МДХ ҳамда Афғонистон бозорларига экспорт
Асосий сотув бозорлари	Ўзбекистон ички бозори, экспорт (Қозоғистон, Қирғизистон, Афғонистон ва бошқалар)
Асосий устунликлар	ЭИЗ имтиёзлари, ST-1, мослашувчан ишлаб чиқариш линияси, энергия тежамкор технологиялар
Лойиҳани амалга ошириш муддати	12 ой (қурилиш, ишга тушириш, созлаш)
Режалаштирилган ишга тушиш	2026 йил
Инвестицияларни қоплаш муддати	3–4 йил (молиявий ҳисоб-китоблар билан тасдиқланган)

🔴 **Изоҳ:** Йилига 100 000 дона музлатгич ишлаб чиқариш ҳажми қуйидагиларни ҳисобга олган ҳолда белгиланган:

- Ишлаб чиқариш линиясининг икки сменали юкланиши (кунлик 400 донагача);
- Ички ва экспорт бозорлари талабига мослиги;
- Самарали капитал сарфлар (CAPEX) шароитида рентабеллик;
- Мавжуд дистрибуция ва логистика каналлари.

2. ЛОЙИҲА ДОИРАСИДАГИ МАҲСУЛОТ ВА ХИЗМАТЛАР ТАВСИФИ

Лойиҳа замонавий музлатгичлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган саноат мажмуасини ташкил этишни назарда тутди. Асосий эътибор — энергия тежамкорлик, ишончилилик ва ички ҳамда экспорт бозори талабларига тўлиқ мосликка қаратилган.

🔧 Маҳсулотнинг техник характеристикалари:

Номи	Қисқача тавсиф
Музлатгичлар	Бир камерали ва икки камерали моделлар; ҳажми 200–400 литр; энергия сарфи А/А+ синфи; компрессорли совитиш; кучланиш ўзгаришидан ҳимоя; автоматик муздан тушириш (No Frost — премиум сегмент учун); локаллаштирилган корпус.

🔧 Локализация даражаси:

Лойиҳа локализация даражасини босқичма-босқич 50–60% гача оширишни назарда тутди:

- Корпус, эшиклар, пластик элементлар, қўллаш учун қути ва қадок — маҳаллий ишлаб чиқариш;
- Компрессорлар, бошқарув платалари — импорт, кейинчалик ўзлаштириш кўзда тутилган;

- Муҳрлаш элементлари, иссиқлик изоляцияси, фурнитура — қисман маҳаллий компонентлар;
- Локал йиғув ечимларига босқичма-босқич ўтиш режалаштирилган.

Маҳсулот турлари:

Категория	Базавий модель	Кенгайтирилган модель	Премиум сегмент (режада)
Музлатгичлар	Бир камерали, ~200 л	Икки камерали, ~300–350 л, механик бошқарув	No Frost, LED-дисплей, инвертор, Smart-контроль

Бозорлар ва стандартлар:

- Барча маҳсулотлар ST-1 сертификати билан расмийлаштирилади — МДХ ва ЕОИИ бозорларига имтиёзли экспортни таъминлайди;
- Режада — СЕ сертификати олиш орқали Туркия ва Европа бозорларига чиқиш;
- Маҳсулотларга 12 ойлик кафолат берилади, Тошкент ва Наманган шаҳарларида сервис пунктларини ташкил этиш режалаштирилган.

Маҳсулотнинг афзалликлари:

- Локализация, имтиёзлар ва мустақил дистрибуция каналлари ҳисобига рақобатбардош нарх;
- Модель қатори мослашувчанлиги — чакана ва лойиҳа етказиб бериш талабларига мослашиш;
- OEM ишлаб чиқариш имконияти ва буюртмачи брендига мос кастомизация;
- ☒ Ўзбекистон ва МДХ бозорларига самарали логистика имкониятлари.

3. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ СЕГМЕНТИ ТАҲЛИЛИ ВА РАҚОБАТ МУҲИТИ

3.1 Ўзбекистонда музлатгичлар соҳасининг умумий ҳолати

Ўзбекистонда музлатгичлар ишлаб чиқариш ва истеъмол соҳаси барқарор ўсишни намоён этмоқда. Бу қуйидаги асосий омиллар билан боғлиқ:

- аҳоли сонининг ошиши (36 миллиондан ортиқ),
- урбанизация жараёнлари ва турар-жой қурилиши фаоллашуви,
- эски майший техникаларни янгилаш эҳтиёжи,
- маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш ва импорт ўрнини босишга қаратилган давлат сиёсати.

«Ўзэлтехсаноат» уюшмаси маълумотларига кўра, мамлакатдаги йиллик эҳтиёж 450 000 донадан ортиқ музлатгични ташкил этади. Шундан 30–40% ҳали ҳам хорижий ишлаб чиқарувчилар ҳисобига таъминланмоқда, айниқса икки камерали ва No-Frost моделлар тоифасида.

3.2 Асосий рақобатчилар ва уларнинг позицияси

Ишлаб чиқарувчи	Маҳсулот тури	Локализация даражаси	Сотиш каналлари
ARTEL	Музлатгичлар, музлатгич камералар	70–80%	Чакана савдо, дистрибьюторлар, экспорт
Samsung (импорт)	Инверторли музлатгичлар	0%	Импорт қилувчи дистрибьюторлар орқали
LG (импорт)	Икки камерали No-Frost моделлар	0%	Премиум сегментдаги импорт
Avalon	Бюджет моделлар	~60%	Худудий савдо тармоқлари ва онлайн платформалар

3.3 Мақсадли истеъмолчилар тоифаси

Истеъмолчилар сегменти	Тавсиф
Хонадонлар	Бир ва икки камерали моделларга асосий талаб
Девелоперлар ва МЖКлар	Янги турар-жой объектлари учун оммавий етказиб бериш
Чакана савдо тармоқлари	MediaPark, Idea, Макго каби тармоқлар
Экспорт йўналишлари	МДХ ва Афғонистонга юбориш учун трейдерлар ва дистрибьюторлар

3.4 Экспорт салоҳияти ва асосий йўналишлар (ST-1 асосида)

Давлат	Йиллик эhtiёж (баҳоланган)	Экспорт учун стратегик устунликлар
Қозғистон	> 500 000 дона	Божхона иттифоқи, ривожланган дистрибьютор тармоқлари
Қирғизистон	> 150 000 дона	Арзон техникаларга юқори талаб
Тожикистон	> 100 000 дона	Яқин қўшничилик ва хажмли бозор сегменти
Афғонистон	> 80 000 дона	Импортга боғлиқлик ва ижтимоий характердаги етказиб бериш

3.5 Ривожланиш тенденциялари ва истикболлар

- Онлайн савдо ва электрон тижорат платформаларининг ўсиши;
- А/А+ классдаги энергия тежамкор моделларга қизиқиш;
- “Ақлли” бошқарув тизимли музлатгичлар улушининг ошиши;
- Иқтисодиёт ва молия вазирлиги томонидан экспортчиларга ажратилаётган имтиёзлар (НДС қайтарилиши, логистика харажатларини қоплаш).

4. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МОДЕЛИ, ТЕХНОЛОГИЯСИ ВА ҚУВВАТИ

4.1 Умумий ишлаб чиқариш концепцияси

Лойиҳа музлатгичларни қисмларга ажратилган йиғув (semi-knock-down, SKD) асосида ишлаб чиқаришни назарда тутди. Асосий устуворликлар:

- инвестицияларни тез қайтариш,
- капитал харажатларини (CAPEX) оптималлаштириш,
- экспорт бозорларига мослашувчан ёндашув.

Йиғув тури: қисмларга ажратилган (SKD)

SKD йиғув моделини танлашнинг иқтисодий асослари:

1. Капитал харажатларини камайитириш — қимматбаҳо пресс ва инъекция ускуналарини харид қилиш талаб этилмайди;
2. Тез ишга тушириш — 6–8 ой ичида ишлаб чиқаришни бошлаш мумкин;
3. Технологик хатарларнинг камлиги — асосий узелларда сифат назорати таъминланади;
4. Ўзбекистон шароити учун реал ечим — ARTEL ва бошқа маҳаллий лойиҳаларга ўхшаш ёндашув;
5. Экспортга мослик — турли бозорлар талабларига тез мослашиш имкони.

Бошланғич босқичда компрессорлар, термостатлар ва бошқарув платалари Хитой, Туркия ва Ҳиндистондан етказиб берилади. Йиғув, синов, қадоқлаш ва кафолатдан кейинги хизматлар — ЭИЗ “Навоий” ҳудудида амалга оширилади. Келгусида ишлаб чиқариш ҳажми ва талаб барқарор бўлса, чуқур локализация (металлоишлаш, пластик формалаш, электрон платалар ишлаб чиқариш)га ўтиш режалаштирилган.

 4.2 Йиғув тури: қисмларга ажратилган (SKD)

Бошланғич босқичда лойиҳа қуйидагиларни ўз ичига олган SKD моделини амалга оширади:

- компрессорлар, терморегуляторлар, LED-модуллар, испарителлар ва контроллерларнинг импорт таъминоти;
- жойида ишлаб чиқариш: корпуслар, эшиклар, рафлар, қадоқ;
- яқунловчи йиғув, назорат, сертификатлаш ва логистика.

 Устунликлар:

- экспорт буюртмаларига мослашувчан ёндашув;
- етказиб берувчига тўлиқ боғлиқ эмаслик;
- маҳаллий қисмлар ва СЭЗ имтиёзлари орқали таннархни пасайтириш.

 4.3 Ишлаб чиқариш жараёни (босқичлар)

Босқич	Тавсифи
Қабул қилиш ва назорат	Компонентларни текшириш (компрессор, контроллер, изоляция ва б.)
Корпусни олдиндан йиғиш	Металл корпус йиғуви, изоляция ўрнатиш, қотириш элементлари
Компонентлар ўрнатилиши	Компрессор, испаритель, терморегулятор ва электр қисмларни ўрнатиш
Яқунловчи йиғув	Эшиклар, рафлар, муҳрлар, туткичлар ўрнатилиши

Босқич	Тавсифи
Синов ва назорат	Совитиш, герметиклик, шовқин ва энергия сарфи бўйича синовлар
Қадоқлаш ва белгиллаш	Қадоқлаш, штрих-кодлар ва паспортлар қўйиш, ST-1 сертификати тайёрлаш

4.4 Ходимлар: сони ва ихтисослашуви

Ходимлар тоифаси	Сони (киши)	Вазифаси
Музлатгич йиғувчилар	32	Асосий ишлаб чиқариш жараёни
Электромеханиклар	8	Компрессор ва электроника ўрнатиш
Инженер-технологлар	4	Линияни стандартлаш ва созлаш
Сифат назорати бўлими (ОТК)	6	Техник параметрлар ва сертификат назорати
Омборчилар	5	Комплектлар ҳисоби ва логистика
Қадоқловчилар	6	Қадоқлаш ва юклашга тайёрлаш
Маъмурий ходимлар	6	Режалаш, таъминот, бошқарув
Молиячилар ва бухгалтерия	3	Ҳисоб, ҳисобот, инвесторлар билан алоқа
ЖАМИ доимий иш ўринлари:	70 киши	

4.5 Ишлаб чиқариш қуввати (йиллик)

Маҳсулот	Кунлик (дона)	Сменалар	Йиллик кунлар	Йиллик ҳажм (дона)
Музлатгичлар	200	2	250	100 000

 Модел иккита сменали иш режимини назарда тутди ва фаолият бошланганидан сўнг 12 ой ичида тўлиқ қувватга чиқиши режалаштирилган.

5. ИНВЕСТИЦИЯ ХАРАЖАТЛАРИ (CAPEX) ВА ЖИҲОЗЛАР

5.1 Инвестиция концепциясининг умумий тавсифи

Лойиҳа бўйича умумий дастлабки инвестиция ҳажми 93 114 144 000 сўмни ташкил этади (эквиваленти $\approx 7,2$ млн АҚШ доллари, 1 доллар = 12 932,52 сўм). Молиялаштириш тўлиқ хусусий инвестициялар ҳисобига амалга оширилади. Лойиҳа “Навоий” эркин иқтисодий зонаси ҳудудида жойлашган бўлиб, унда амал қиладиган солиқ ва божхона имтиёзлари (ҚҚСдан озод этиш, фойда солиғи ва ускуна импорти учун бож тўловларидан озод этиш)дан тўлиқ фойдаланилади.

5.2 Капитал харажатлари (CAPEX) тузилмаси

Харжат категорияси	Мазмуни / Мақсади	Сумма (UZS)	Сумма (USD)
Ишлаб чиқариш жихозлари	Йиғув линиялари, музлатиш модуллари, пресс-станциялар	23 000 000 000	≈ 1 778 043
Синов ва назорат линияси	Камералар, компрессометр, совитиш назорати	7 500 000 000	≈ 579 350
Омбор техникалари ва стеллажлар	Погрузчиклар, стеллаж тизимлари	4 200 000 000	≈ 324 628
Админ. ва ИТ-инфратузилма	Компьютерлар, ERP тизими, тармоқ	3 400 000 000	≈ 262 952
Бино ва коммуникациялар	Ишлаб чиқариш ва офис биноси қурилиши	32 000 000 000	≈ 2 472 125
Логистика ва ўрнатиш	Жихозларни етказиш, ўрнатиш, ишга тушириш	8 300 000 000	≈ 641 776
Захира фонди	Кутилмаган харажатлар учун (9%)	8 000 000 000	≈ 618 352
Лойиҳа ва рухсатномалар	СМР, лицензиялар, экспертиза	6 714 144 000	≈ 518 774
ЖАМИ		93 114 144 000	≈ 7 200 000

5.3 Жихозларнинг келиб чиқиши ва локализация даражаси

Йўналиш	Келиб чиқиш мамлакати
Йиғув линиялари	Хитой, Туркия
Назорат-синув ускуналари	Германия, Жанубий Корея
Пресс ва формалаш жихозлари	Туркия, Италия
Пневмо ва қўл ускуналари	Ўзбекистон, Хитой
ИТ ва бошқарув техникалари	Ўзбекистон, қисман импорт орқали
Қурилиш ва коммуникациялар	Тўлиқ маҳаллий

МУҲИМ:

- Барча жихозлар СТ-1 сертификати талабларига мувофиқ — ЕОИИ давлатларига экспортни амалга ошириш учун;
- “Навоий” ЭИЗ доирасида жихозлар импорти учун 0% ҚҚС ва 0% божхона божи берилади;
- CAPEX тузилмасида хавфларни ҳисобга олувчи 9% захира фонди киритилган.

6. ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАРИ (ОРЕХ) — Тўлиқ қувватда йиллик ҳисоб

Харжат тури	Сумма (сўм)	Изоҳ
Меҳнат ҳақи жамғармаси (ФОТ)	7 200 000 000	90+ ходим, ЭИЗ имтиёзлари ва солиқлар инобатга олинган ҳолда
Хомашё ва бутловчи қисмлар	59 000 000 000	1 та музлатгич учун тахминан 590 000 сўмлик ишлаб чиқариш харажати
Коммунал хизматлар	480 000 000	Электр энергияси, сув, цехни иситиш
Маъмурий харажатлар	350 000 000	Канцелярия, алоқа, қўриқлаш, лицензиялар ва бошқалар
Логистика ва бошқа харажатлар	420 000 000	Ички ташиш, қоплаш, жиҳозларни кичик таъмирлаш
ЖАМИ	67 450 000 000	Тўлиқ қувватда йиллик ОРЕХ

7. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РЕЖАСИ — ЙИЛЛАР КЕСИМИДА ҚУВВАТ ЮКЛАНИШИ

Кўрсаткичлар	1-й йил	2-й йил	3-й йил
Қувват юкланиши	50%	85%	100%
Ишлаб чиқариш ҳажми (дона)	50 000	85 000	100 000
Даромад (сўмда)	180 000 000 000	306 000 000 000	360 000 000 000

📌 **1 та музлатгичнинг ўртача улгуржи нархи — 3 600 000 сўм.** Бу 2025 йил учун Ўзбекистон бозоридаги “ўрта тоифали” маиший техника сегментидаги (ARTEL, LG маҳаллийлаштирилган моделлари) ўртача нархлар билан мос келади.

🔍 **2025 йилда Ўзбекистондаги бозор нархлари таҳлили** (Texnomart, Glotr.uz, Asaxiy.uz, OLX маълумотларига асосан):

- **Бюджет сегменти** (Artel, Premier, Ferre): 2,5 млн — 4,5 млн сўм
- **Ўрта сегмент** (LG, Samsung, Midea): 7 млн — 12 млн сўм
- **Премиум сегмент** (Bosch, LG Side-by-Side): 15 млн сўм ва ундан юқори

📈 Шуни инобатга олган ҳолда, лойиҳа **ўрта тоифали техника сегментига** мўлжалланган бўлиб, **3,6 млн сўмлик улгуржи нарх** ички бозорда рақобатбардошликни таъминлайди ҳамда экспорт учун жозибадор ҳисобланади.

8. МОЛИЯВИЙ КЎРСАТКИЧЛАР

(Рентабеллик, соф фойда, нақд пул оқими — Cash Flow)

Кўрсаткич	1-й йил	2-й йил	3-й йил
Ишлаб чиқариш ҳажми (дона)	50 000	85 000	100 000
💰 Даромад (сўмда)	180 000 000 000	306 000 000 000	360 000 000 000
⚙️ Таннарх (себестоимость)	130 000 000 000	221 000 000 000	260 000 000 000

Кўрсаткич	1-й йил	2-й йил	3-й йил
 ФОТ + бошқа харажатлар	6 612 000 000	6 912 000 000	7 212 000 000
 Соф фойда (сўмда)	43 388 000 000	78 088 000 000	92 788 000 000
 Маржиналлик (%)	24.10%	25.52%	25.77%
 Cash Flow (солиқдан сўнг)*	38 049 200 000	68 705 800 000	81 647 000 000

✦ *Солиқ ставкасининг шартли баҳоси — 12,3%, СЭЗ имтиёзларини ҳисобга олган ҳолда.*

▼ Безубудлик нуқтаси:

Барча харажатларни қоплаш учун лойиҳа йилига камида **38 200 дона музлатгич** ишлаб чиқариши зарур (ўртача нарх — 3,6 млн сўм/дона, таннарх — тахминан 2,6 млн сўм/дона).

☑ Хулоса:

Лойиҳа **биринчи йилнинг ўзида фойда келтиришни бошлайди** ва барқарор юқори маржиналликни намоён этади. Бундай кўрсаткичлар инвестициявий жозибадорликни кафолатлайди.

9. SWOT-ТАҲЛИЛИ (CAAE методикаси — Weighted SWOT Matrix)

⚙ Вазарни ҳисоблаш формуласи: **Вазн = Эҳтимол (0–1) × Лойиҳа муваффақиятига таъсир (0–1)** (Қиймат қанча юқори бўлса, омил шунча муҳим ҳисобланади)

■ S — Кучли жиҳатлар (Strengths)

Омил	Эҳтимол	Таъсир	Вазн	Изоҳ
"Navoi" ЭИЗда жойлашиш ва имтиёзлар	1.0	0.9	0.90	Солиқ ва божхона имтиёзларидан тўлиқ фойдаланиш
Импортни қисқартириш ва давлат томонидан қўллаб-қувватлаш	0.9	0.8	0.72	Маҳаллий музлатгич ишлаб чиқаришни ривожлантириш дастури
Маҳаллий бозорда барқарор талаб	0.8	0.7	0.56	Йилига 450 000 дан ортиқ талаб, ривожланаётган бозор
Масштаб эффекти	0.7	0.8	0.56	Таннархни пасайтириш ва рентабелликни ошириш

■ W — Заиф жиҳатлар (Weaknesses)

Омил	Эҳтимол	Таъсир	Вазн	Изоҳ
Компонентларнинг тўлиқ локал эмаслиги (компрессор, панеллар)	0.9	0.9	0.81	Импортга юқори боғлиқлик
Тажрибасиз жамоа ва янги бошланиш	0.6	0.7	0.42	Тренинг ва консалтинг талаб этилади
Бренд ва бозорда танилишнинг йўқлиги	0.5	0.6	0.30	Ишонч қозониш учун тезкор стратегия зарур

■ О — ИМКОНИЯТЛАР (Opportunities)

Омил	Эҳтимол	Таъсир	Вазн	Изоҳ
Марказий Осиё, Афғонистон ва Кавказга экспорт	0.9	0.8	0.72	ST-1 сертификати орқали божсиз экспорт
Девелоперлар ва B2B сегменти билан ҳамкорлик	0.7	0.7	0.49	Янги уй-жой мажмуаларига оммавий етказиб бериш
Экспортни қўллаб-қувватлаш дастурлари (ҚҚС қайтариш ва ҳ.к.)	0.8	0.6	0.48	Иқтисодиёт вазирлиги томонидан давлат ёрдами

■ Т — ТАҲДИДЛАР (Threats)

Омил	Эҳтимол	Таъсир	Вазн	Изоҳ
ARTEL, Samsung ва LG каби рақобатчилар	1.0	1.0	1.00	Бозордаги кучли рақобат ва бренд устунлиги
Валюта курсларининг ўзгариши ва импорт нархлари	0.9	0.7	0.63	Импорт компонентлари қимматлашиши хавфи
ЕИ/ЕОИИ стандартлари ва техник тўсиқлар	0.6	0.6	0.36	Сертификация ва стандартлаштиришга сармоя талаб этилади

🔴 SWOT-хулоса инвестор учун:

- ☑ Лойиҳа юқори инвестициявий салоҳиятга эга, айниқса экспортга йўналтирилган ҳолда.
- ❗ Асосий хатарлар — импортга боғлиқлик ва кучли рақобат.
- 📘 **Тавсиялар:**
 - Девелоперлар ва давлат буюртмалари билан B2B ҳамкорликни кучайтириш;
 - Локализация даражасини босқичма-босқич ошириш;
 - "Made in Uzbekistan" брендини қўллаб-қувватлаш ва нарх жиҳатидан рақобатбардошликка эътибор қаратиш.

❖ 10. ИНВЕСТИЦИОН ХУЛОСА ВА ИНВЕСТОР УЧУН ТАВСИЯЛАР

Музлатгичлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш бўйича мазкур лойиҳа ЭИЗ «Навой» худудида амалга оширилиши режалаштирилган бўлиб, у иқтисодий жиҳатдан асосланган ва стратегик мақсадга мувофиқ ташаббус ҳисобланади. У давлатнинг импорт ўрнини босиш, маҳаллий ишлаб чиқаришни қўллаб-қувватлаш ва экспорт салоҳиятини кучайтиришга қаратилган устувор йўналишларига тўлиқ мос келади.

🔴 Лойиҳанинг асосий параметрлари:

- **Инвестициялар ҳажми:** 93 млрд сўм (эквиваленти $\approx$ \$7,2 млн) — 100% хусусий сармоялар.
- **Жойлашуви:** ЭИЗ «Навой» — солиқ ва божхона имтиёзлари, ривожланган инфратузилма.

- **Ишлаб чиқариш қуввати:** йилига 100 000 донагача музлатгич (икки сменали иш режимида).
- **Қувватлар юкланиши:** босқичма-босқич — 50% → 85% → 100%.
- **Фойдага чиқиш вақти:** 2-йилдан бошлаб.
- **Ноль нуқта (бузилишсизлик нуқтаси):** тахминан 33 400 дона/йил.
- **Яратиладиган иш ўринлари:** камида 90 нафар доимий ходим (ишлаб чиқариш, муҳандислик ва маъмурий лавозимлар).

Лойиҳанинг афзалликлари:

- ЭИЗ доирасида тақдим этиладиган имтиёزلардан тўлиқ фойдаланиш (ҚҚСдан озод этиш, фойда солиғи, импорт божлари ва бошқалар).
- Маҳаллий бозорда юқори талаб мавжуд (Ўзбекистонда йилига 450 000 тадан ортик музлатгич сотилади).
- Сертификат **СТ-1** орқали Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Афғонистон ва ЕОИИ мамлакатларига экспорт имкони.
- **SKD-моделл** асосида йиғиш — кам капитал харажатлар (CAPEX), тез фаолиятни бошлаш, масштаблаштириш имконияти.
- Ишлаб чиқариш тўлиқ юкланганда маржиналлик даражаси 7% гача етади.

Эътиборга олинган хатарлар:

- Йирик рақобатчилар (айниқса ARTEL ва халқаро брендлар) томонидан кучли рақобат.
- Импорт компонентларига боғлиқлик туфайли валюта курсининг ўзгариши.
- Ташқи бозорларда техник регламентлар ва сертификатлаштириш талаблари.

Инвестор учун тавсиялар:

1. Лойиҳани босқичма-босқич амалга ошириш (қулай юкланиш орқали) — инвестицион хатарларни камайитириш учун.
2. Ритейлерлар ва дистрибьюторлар билан узоқ муддатли шартномаларни эрта тузиш.
3. Локализация даражасини босқичма-босқич ошириш (корпус, изоляция, қоплама, электроника).
4. Давлат дастурларида ва аҳолини маиший техника билан таъминлаш бўйича тендерларда иштирок этиш.
5. Ишлаб чиқариш линиясини кенгайтириб, қўшимча турдаги музлатгичлар (инверторли, рақамли бошқарувли ва ҳ.к.)ни ҳам йўлга қўйиш.

Хулоса:

Музлатгичлар ишлаб чиқариш лойиҳаси инвестицион жозибадорликка, молиявий барқарорликка ва кенгайиш салоҳиятига эга. Унинг амалга оширилиши нафақат сармоядорлар учун барқарор даромад манбаи яратади, балки ЭИЗ «Навоий» ҳудудида саноат инфратузилмасини ривожлантиради ва янги иш ўринлари яратилишини таъминлайди.